

ELTE BTK Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet

Esztétika BA sillabusz

a felvehető előadások és szemináriumok ismertetője
irodalomjegyzéssel

2018/2019. I. félév

A kurzus célja annak körbejárása, milyen tényezők alakították ki az esztétika szűkebb értelemben vett, jellegzetesen modernkori diszciplínáját. Melyek azok a szellemi problémák, amelyek megválaszolására a művészet modern elmélete kínált lehetséges megoldást. Felsorolnék itt néhány kérdéscsoportot, egyedül üdvözítő rendszer hiányában többé-kevésbé történeti egymásra következésük rendjében, azzal a megszorítással, hogy a kollégium nem nyíltan történeti jellegű, inkább csak kihasználja a történelem felkínálta variációkat a problémák csoportosítására. A lista nem feltétlenül szigorú órabeosztás is egyben, esetenként eltérhetünk tőle, vezérfonálnak azonban talán megteszi. Jegyet várhatóan órai vizsgadolgozattal lehet szerezni, amelynek alapja egyes, a félév során kijelölt szövegek ismerete és meghatározott szempontok szerinti elemzése.

1. Az esztétika mint a modernitás önértelmezési kísérlete
2. A művészetértelmezés lehetőségei a XVIII. század közepén: performancia, reprezentáció, kifejezés
3. A művészet mint reflexió
Schiller: A naiv és szentimentális költészetéről, in: Uő: Művészet- és történelemfilozófiai írások, Atlantisz, 2005, 261-351.o.
4. A végtelen ígézetében
Athenaeum-töredékek, in: August W. Schlegel és Friedrich Schlegel Válogatott esztétikai írásai, Gondolat, 1984. 261-357.
5. Az eszmény érzéki látszása és a művészet halála
Hegel: Esztétikai előadások, I., Akadémiai Kiadó, 1980. 1-120.o
6. A művészet mint a ma egyedül lehetséges metafizika.
Nietzsche: A tragédia születése, Európa, 1986.
7. Művészet és megértés
Dilthey: A hermeneutika keletkezése, in: Uő.: A történelmi világ felépítése a szellemtudományokban, Gondolat, 1974. 469-495.
8. Esztétikai univerzalizmus: a megformált élet
Lukács György: Levél a "kísérlet"-ről, ajánlott: Uő.: Esztétikai kultúra, in: Ifjúkori művek, Magvető, 1977.
9. Történelem és utópia
Benjamin: A műalkotás a technikai sokszorosíthatóság korszakában, in: Uő : Kommentár és prófécia, Gondolat, 1969., vagy Uő: Tapasztalat és szegénység, in: Angelus Novus, Helikon, Bp. 1980. 735-745.
10. Művészet és társadalomelmélet
Adorno: Fétis-karakter a zenében és a zenehallgatás regressziója, in: Uő: Zene, filozófia, társadalom, Gondolat, Budapest, 1970. 227-275. Vagy uő: A művészet és a művészetek, in: Az esztétika vége, Ikon Kiadó, Budapest, 1995. (szerk. Bacsó Béla), 263-287.
11. Művészet és igazság
M. Heidegger: A műalkotás eredete, Európa, 1988.
12. Univerzális hermeneutika?
H-G. Gadamer: Igazság és módszer, 191-218, Gondolat, 1984.
13. Konstruáljunk vagy dekonstruáljunk - a modernitás alkonya?

A lista a fent említett „szűkebb értelem” okán nem tartalmaz 18. század előtti olvasmányokat, mindazonáltal feltételezi bizonyos klasszikus alapszövegek (Platón: A lakoma, Arisztotelész: Poétika) ismeretét, háttérolvasmányként pedig szívesen folyamodik néhány történeti összefoglaláshoz:

Ernesto Grassi: A szépség ókori elmélete (Tanulmány Kiadó, Pécs, 1997.)

Umberto Eco: Művészet és szépség a középkori esztétikában (Európa Könyvkiadó, Budapest, 2002.)

Alfred Baeumler: Az irracionális problémája a XVIII. századi esztétikában és logikában *Az ítélőerő kritikájáig* (Enciklopédia Kiadó, Budapest, 2002.)

Ernst Cassirer: A felvilágosodás filozófiája (Atlantisz Kiadó, Budapest, 2007), VII. fejezet: Az esztétika alapkérdései, 349-449.

BBN-ESZ-201 Nagy Edina: Bevezetés a műértelmezésbe G, 26

Időpont: kedd 14:15-15:45 MUK -132.

A szeminárium elsősorban kortárs képzőművészeti alkotások elemzésével kíván foglalkozni. Mivel azonban e művek jelentős mértékben huszadik századi előzményekre támaszkodnak, nem tekinthetünk el klasszikus „modern” művek tárgyalásától sem. Ugyanígy kitekintéssel kell lennünk a társművészetekre, mint a film, a tánc, hiszen ezek jelentős mértékben hatottak a kortárs művészetre és annak fontos részét képezik. A kiválasztott művek elemzésén túl Budapesten aktuálisan látható kiállítások kapcsán is elemzünk műveket, illetve tárlatokat, melyek kapcsán különböző kiállítástípusokkal foglalkozunk. A választott kiállítások (a félév folyamán a hallgatók javaslatot tehetnek a lista bővítésére, illetve módosítására) illetve a tárgyalt művészek/jelenségek köre az aktuális kiállítási program függvényében változtatható.

BBN-ESZ-211:7 Pintér Tibor-Bárány István: Művészetelmélet-történet 1. Antikvitás és reneszánsz K, 26

Időpont: kedd 12:30-14.15 MUK 39

Az 1. kötelező esztétikatörténeti előadás olvasmánylistája esztétika szakirányt választó szabad bölcsész BA-hallgatók számára

Antikvitás, középkor és reneszánsz

A félév első felében a művészetelmélet és esztétika történetének első – az antikvitáshoz köthető – fejezetét tekintjük át. A modern esztétika és a premodern művészetelméletek döntő különbségéről szóló bevezetés után a következő témakörökkel foglalkozunk röviden: isteni megszállottság mint a költészet forrása, a mimészis fogalma és Platón költészetkritikája, ennek filozófiai háttere (Platón Az állam alapján), szépség, ideaelmélet, megszállottság (Phaidrosz), Arisztotelész Poétikája (mimészis, költészet- és tragédiaelmélet, katarzis).

A félév második felében a reneszánsztól a felvilágosodásig tekintjük át a modern esztétika születésének folyamatát: ízlés és illendőség az udvari kultúrában; az érzéki tapasztalat problémája: a „tudom-is-én-micsoda”; a „régiek és újak” esztétikai vitája; a modern esztétika átalakulása művészetelméletté és művészetfilozófiává:

Winckelmann görögség-felfogása, Diderot és Rousseau színházesztétikája, Lessing esztétikai nézetei.

Kötelező olvasmányok 1: Forrásszövegek

Antikvitás

- Hésziodosz: *Istenek születése* 1-115
- Platón: *Ión*. in : *Ión. Menexenosz*. Atlantisz, 2000. Ritoók Zsignond: Utószó (33-39. o.)
- Platón: *Az állam*. Atlantisz, 2014, II. könyv, 376 e – III. könyv, 412 c; VI. könyv, 505 a – 511e; VII. könyv, 514 a – 521 b; X. könyv, 595 a – 608 b. Steiger Kornél: Utószó (543-576. o.)
- Platón: *Phaidrosz*. Atlantisz, 2005.
- További rövid szemelvények a *Kratülosz*ból és a *Timaios*ból (“szövegek Platón miméziszis-fogalmához”, ill. a *Kratülosz*ból), Xenophón: *Emlékeim Szókratészről*, III. könyv, 10. fejezet. Bp. 1986. 119-123. o.
- Arisztotelész: *Poétika*. Bp. 1997. 2-128. o.
- Horatius: *Ars poetica*.

XVI-XVIII. század:

- Winckelmann: Gondolatok a görög műalkotások utánzásáról a festészetben és a szobrászatban. In: Winckelmann: *Művészeti írások*. Budapest, 1978, 2005.
- Lessing: Laokoón vagy a festészet és a költészet határaiáról, I-V. fejezet. In: Lessing: *Válogatott esztétikai írásai*. Budapest, 1982. 193-222.
- Lessing: Hamburgi dramaturgia, 73-83. szám. In: Lessing id. m. 452-493.
- Paul Oskar Kristeller: A művészetek modern rendszere. (fordítás: <http://www.btk.ppke.hu/db/00/05/m00001005.html> , eredeti: [kristeller modern system of arts I – 1951](#) és [kristeller modern system of arts II – 1952](#))

További ajánlott szövegek:

- Radnóti Sándor: *Jöjj és láss! – A modern művészetfogalom keletkezése – Winckelmann és a következmények*. Atlantisz könyvkiadó, 2010.

Antikvitáshoz:

- Ritoók Zsigmond: „Vágy, költészet megismerés” in: *Holmi IV*, 1992 május, 656-666
- *Helikon*. 2002, 1-2. (A *Poétika* újraolvasása) (Válogatott tanulmányok, szerk. Bolonyai Gábor, Hajdú Péter)
- E. Grassi: *A szépség ókori elmélete*. Pécs, 1997.

Középkor, reneszánsz, XVI-XVIII. századhoz:

- Umberto Eco: *Művészet és szépség a középkori esztétikában*. Bp. 2002.
- Paul Oskar Kristeller: *Szellemi áramlatok a reneszánszban*. Bp. 1979.
- Cesare Vasoli: *A humanizmus és a reneszánsz esztétikája*. Bp. 1983
- A. Bäumlér: *Az irracionális problémája a XVIII. századi esztétikában és logikában Az ítélőerő kritikájáig*. Ford. V. Horváth Károly, Enciklopédia, Bp., 2002. N. Elias: *A civilizáció folyamata*. (részletek) Ford. Berényi Gábor, több kiadás

Az olvasmányok jelentős része a <http://esztetika.elte.hu/baranyistvan> “szövegek” menüpontnál, ill. <http://esztetika.elte.hu/baranyistvan/orak/kurzus-1/> letölthető.

Papp Zoltán: Művészetelmélet-történet 2. Német idealizmus és a romantika esztétikája

BBN-ESZ-221:3 K, 26 csütörtök 10:45-12:15 MUK 40.

BBN-ESZ-222:3 G, 26 csütörtök 12:30-14:00 MUK 40.

Az egymást kiegészítő – ezért lehetőleg egyszerre felveendő – előadásból és szemináriumból álló kursusnak két nagy témája lesz. Az előadáson az első néhány órán áttekintjük a 18. századi angol ízlélméleteket (Burke, Hume), a félév hátralévő részében pedig az esztétika és a művészetfilozófia történetének egyik legfontosabb időszakával foglalkozunk, nevezetesen a német idealizmussal és kora romantikával, Kanttól és Schillertől Novalison és Schlegelen át Hegelig. A szemináriumon behatóbban tanulmányozunk néhány, az előadáson vagy nem, vagy csak röviden érintendő szöveget.

ELŐADÁS (BBN-ESZ-221)

David Hume (1757): „A jó ízlésről”, in uő: *Összes esszéi*, I. kötet, ford. Takács Péter, Atlantisz, Budapest, 1992, 222–244. o.

Edmund Burke (1759): *Filozófiai vizsgálódás a fenségesről és a szépről való ideáink eredetét illetően*, ford. Fogarasi György, Magvető, Budapest, 2008, „Bevezetés: Az ízlésről”, 11–32. o.

Immanuel Kant (1790): *Az ítélőerő kritikája*, ford. Papp Zoltán, Osiris / Gond-Cura Alapítvány, Budapest, 2003 vagy Ictus, Szeged, 1997, 1–22. és 43–54. paragrafusok.

Friedrich Schiller (1795): „Levelek az ember esztétikai neveléséről”, in uő: *Művészet- és történelemfilozófiai írások*, ford. Papp Zoltán, Atlantisz, Budapest, 2005, 155–260. o.

Friedrich Schlegel (1800): „Az érthetlenségről”, ford. Vámosi Pál, in *Kultusz és áldozat. A német esszé klasszikusai*, szerk. Salyámosi Miklós, Európa, Budapest, 1981, 79–92. o.

Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1823): *Előadások a művészet filozófiájáról*, ford. Zoltai Dénes, Atlantisz, Budapest, 2004, 7–257. o. (Annemarie Gethmann-Siefert előszava is).

SZEMINÁRIUM (BBN-ESZ-222)

Friedrich Schlegel (1795–1797): „A görög költészet tanulmányozásáról”, ford. Tandori Dezső, in August Wilhelm Schlegel és Friedrich Schlegel: *Válogatott esztétikai írások*, Gondolat, Budapest, 1980, 121–189. o. és a magyar fordításból hiányzó részek is.

Friedrich Schiller (1793 és 1795): „Kallias, avagy a szépségről” és „A naiv és a szentimentális költészetről”, mindkettő in uő: *Művészet- és történelemfilozófiai írások*, ford. Papp Zoltán, Atlantisz, Budapest, 2005, 23–69., illetve 261–351. o.

AJÁNLOTT SZAKIRODALOM

Ernst Cassirer: *A felvilágosodás filozófiája*, ford. Scheer Katalin, Atlantisz, Budapest, 2007, „Az esztétika alapkérdései” című fejezet, 349–449. o.

Radnóti Sándor: *Jöjj és láss! A modern művészetfogalom keletkezése. Winckelmann és a következmények*, Atlantisz, Budapest, 2010, az „Ízlés” című fejezet és a „Schiller ízlésfilozófiája” című exkurzus, 321–426., illetve 429–459. o.

BBN-ESZ-231 Somlyó Bálint: Művészetelmélet-történet 3. K, 26

Időpont: hétfő 16:00-17:30 MUK 40.

A kurzus szövegekre alapozott történeti összefoglaló a 19. század második és a 20. század első felének művészetelméleti gondolkodásáról. Az előadások egy-egy fontos szövegre koncentrálnak, elsősorban értelmezési szempontokat kínálva az önálló szövegolvasáshoz. A félévet kollokvium zárja.

Előzetes bibliográfia (még módosulhat, és ajánlott olvasmányokkal is kiegészülhet):

Schopenhauer, Arthur: *A világ mint akarat és képzet* [1819]. Fordította Tandori Ágnes és Tandori Dezső. Budapest, Európa, 1991. 235–361. o. [Harmadik könyv]

Kierkegaard, Søren: „A közvetlen erotikus stádiumok avagy a zenei erotikus [1843]”. In: *Uő: Vagy-vagy*. Fordította Dani Tivadar. Budapest, Osiris, 2001. 45–132. o.

Nietzsche, Friedrich: *A tragédia születése avagy görögség és pesszimizmus* [1872]. Fordította Kertész Imre. Budapest, Európa, 1986.

Dilthey, Wilhelm: „A hermeneutika keletkezése” [1900]. Fordította Erdélyi Ágnes. In: *Uő: A történelmi világ felépítése a szellemtudományokban: tanulmányok*. Budapest, Gondolat, 1974. 469–494. o.

Riegl, Alois: *A későrómai iparművészet* [1901]. Fordította: Rajnai László. Budapest, Corvina, 1989. 11-23 és 208-218.o.

Lukács György: „Heidelbergi esztétika: művészetfilozófiai rész [1912–14?]”. Fordította Tandori Dezső. In: *Uő: A heidelbergi művészetfilozófia és esztétika. A regény elmélete*. Budapest, Magvető, 1975. 15–161. o.

Freud, Sigmund: „A kísérteties” [1919]. Fordította Bókay Antal és Erőss Ferenc. In: *Sigmund Freud Művei IX. Művészeti írások*. Filum Kiadó, é.n. 245-282.o.

Simmel, Georg: „Az arc esztétikai jelentősége”; „A fogantyú”; „A képkeret”; „A táj filozófiája”. Fordította Berényi Gábor. In: *Uő: Velence, Firenze Róma. Művészetelméleti írások*. Atlantisz, Budapest, 1990. 75–110. o.

Heidegger, Martin: *A műalkotás eredete* [1935]. Fordította Bacsó Béla. Budapest, Európa, 1988.

Benjamin, Walter: „A műalkotás a technikai sokszorosítás korszakában” [1936]. Fordította Barlay László. In Zoltai Dénes (szerk.): *Kommentár és prófécia*. Budapest, Gondolat, 1969. 301–334. o.

Horkheimer, Max – Adorno, Theodor W.: *A felvilágosodás dialektikája* [1947], Budapest, Gondolat – Atlantisz, 1990. 9–102. o.

BBN-ESZ-232.02 Bartha Judit Marianna: Az irónia története G, 2ó

Időpont: kedd 12:30-14.00 MUK -132.

A szemináriumon ókori görög (Arisztophanész, Xenophón, Platón, Arisztotelész) és római (Cicero, Quintilianus) szerzők Szókratész-értelmezéseiből kiindulva vizsgáljuk az irónia fogalmának modern kori megközelítéseit. A részletes elemzésben a retorikai-filozófiai iróniára összpontosítunk, amely először a 18. század végi és a 19. századi német irodalomban és filozófiában (a Schlegel fivérek, Tieck, Solger, Hamann, E. T. Hoffmann, Hegel), valamint a dán bölcselelő, Kierkegaard írásaiban jelent meg. A teljesítés feltétele: zh vagy szemináriumi dolgozat.

BBN-ESZ-241.01 Nemes Z. Márió-Seregi Tamás: Kortárs művészetelméletek K, 2ó

Időpont: péntek 12:30-14:00 MUK 251.

A kurzus áttekintést nyújt a legfontosabb 1945 utáni művészetelméleti irányzatokról, tisztázva ezek előzményeit is: a művészetfogalom változásait a formalizmustól, a marxizmustól és a strukturalista művészetelméleti koncepcióktól kezdve a hermeneutikán és fenomenológián át a különböző posztstrukturalista ihletésű és analitikus megközelítésekig követjük nyomon. A vizsga két részből (írásbeli és szóbeli) áll.

Kötelező olvasmányok:

- Theodor W. Adorno: A művészet és a művészetek. In: uő: A művészet és a művészetek. Irodalmi és zenei tanulmányok. Helikon, Budapest, 1998, 7–22.
- Homi K. Bhabha: A posztkoloniális és a posztmodern. In: Helikon, 1996/4, 484–509.
- Pierre Bourdieu: A művészet szabályai. Az irodalmi mező genezise és struktúrája. Budapest: BKF, 2013, 15–64.
- Judith Butler: Jelentős testek. In: Bókay Antal é. m. (szerk.): A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. A posztstrukturalizmustól a posztkolonialitásig. Osiris, Budapest, 2002, 538–559.
- Arthur Danto: „A művészetvilág”. In: Enigma 1994/4, 41–52.
- Arthur Danto: Hogyan semmizte ki a filozófia a művészetet? In: uő: Hogyan semmizte ki a filozófia a művészetet? Atlantisz, Budapest, 1997, 15–36.
- Gilles Deleuze – Félix Guattari: KAFKA – A kisebbségi irodalomért. Qadmon, Budapest, 2009, 19–85.

- Jacques Derrida: Platón patikája, In: uő: A disszemináció. Jelenkor, Pécs, 1998, 61–170.
- Erika Fischer-Lichte: A performativitás esztétikája. Balassi, Budapest, 2009, 9–35.
- Michel Foucault: „Az önmagaság technikái”. In: uő: Nyelv a végtelenhez. Latin Betűk, Debrecen, 2000, 345-371.
- Hans-Georg Gadamer: Igazság és módszer, Osiris, Budapest, 2003, 343–379.
- Clifford Geertz: A művészet mint kulturális rendszer. In: uő: Az értelmezés hatalma. Antropológiai írások. Budapest, Osiris, 1994, 239–267.
- Nelson Goodman: Az újraalkotott valóság. In: Horányi Özséb (szerk.): A sokarcú kép. Typotex, Budapest, 2003, 41–68.
- Clement Greenberg: Modernista festészet, <http://laokoon.c3.hu/szamok/7.html>.
- Hans Ulrich Gumbrecht: Történetiség és esztétika. In: uő: Szellemtudományok – mi végre? Budapesti előadások. Kijárat, Budapest, 2013, 69–92.
- Donna J. Haraway: Kiborg kiáltvány: tudomány, technika és szocialista feminizmus az 1980-as években. In: Replika, 2005. november, 107–139.
- Ian Hunter: Esztétika és kritikai kultúrakutatás. In: Wessely Anna (szerk.): A kultúra szociológiája. Osiris, Budapest, 1998, 71–95.
- Roman Jakobson: Két verselemzés. In: Bókay Antal – Vilcsek Béla (szerk.): A modern irodalomtudomány kialakulása. A pozitívizmustól a strukturalizmusig. Osiris, Budapest, 1998, 470–478.
- Craig Owens: Az allegorikus impulzus. Egy posztmodern elmélet felé. I–II. rész. In: Enigma 66 (2010), 24–39. és 67 (2010), 5–20.
- Helmuth Plessner: A színész antropológiája, fordította Besze Flóra (kézirat)
- Irina Rajewsky: Intermediality, Intertextuality, and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality, http://cri.histart.umontreal.ca/cri/fr/intermedialites/p6/pdfs/p6_rajewsky_text.pdf.
- Paul Ricoeur: Freud filozófiai interpretációja. In: Bókay Antal – Erős Ferenc (szerk.): Pszichoanalízis és irodalomtudomány. Filum, Budapest, 1998, 253–263.
- Jens Schröter: Analóg/digitális. Referencialitás és intermedialitás. In : Apertúra, 2012. tavasz, <http://uj.apertura.hu/2012/tavasz/schroter-analogdigitalis/>.
- Jeffrey Sconce: Az akadémia beszennyezése. Ízlés, többlet és a filmstílus politizálódása. In: Prizma 7 – Trash-film, 4–27.
- Richard Shusterman: Szomaesztétika. Javaslat egy új diszciplínára. In: uő: Pragmatista esztétika. A szépség megélése és a művészet újragondolása. Kalligram, Pozsony, 2003, 469–503.
- Raymond Williams: A kultúra elemzése. In: Bókay Antal é. m. (szerk.): A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. A posztstrukturalizmustól a posztkolonialitásig. Osiris, Budapest, 2002, 385–395.

BBN-ESZ-242 Sajó Sándor: Kortárs művészetelmélet:

Danto művészetfilozófiája G, 26

Időpont: szerda 14:15-15:45 MUK 42.

A múlt század végi analitikus esztétika egyik legnagyobb hatású szövegét, *A közhely színeváltozása*-t olvassuk el és vitatjuk meg, amelyben Danto a művészet átfogó tárgyalására és meghatározására törekszik, a művészetelmélet számos alapvető kérdését érintve. Emellett a szerző néhány rövidebb tanulmányát is megvitatjuk. Ahhoz, hogy erre sor kerülhessen, azt kérem, hogy minden órára mindenki olvassa el a megadott szövegrészt ill. szöveget.

A jegyet az órai munka és az év végi szemináriumi dolgozat határozza meg.

BBN-ESZ-251.05 Pálfalusi Zsolt: Kanonikus művek elemzése:

Nietzsche: Tragédia születése K, 26

Időpont: szerda 17:45-19:15 MUK 42.

Nietzsche korai korszakának klasszikus szövege, mely egyrészt minden létező színházelmélet egyik sarokköve, másrészt Nietzsche tudományos karrierjének tragikus vége és gondolkodói fejlődésének nyitánya. A kurzus során mindhárom tényezőt megvizsgáljuk. A kurzus teljesítésének feltétele félév végi ZH előre megadott irodalom alapján.

BBN-ESZ-251:3 Bartha Judit Marianna: Kanonikus művek elemzése:

E. T. A. Hoffmann: Murr Kandúr életszemlélete K, 26

Időpont: szerda 12:30-14:00 MUK. 40

A német romantika egyik legnagyobb hatású alakjának 1819/1821-ben, két részletben megjelent regénye dióhéjban tartalmazza a romantikus poézis posztmodern kor számára is mérvadó elemeit. Az önéletrajzi ihletésű műben az esztétikai teóriát virtuóz írásforma „hitelesíti”. A fókuszban az önmagával meghasonlott, zseniális szerző figurája áll, aki átjárást biztosít két fiktív biográfia, továbbá számos valóságos, mára ugyancsak kanonikussá vált mű között. Filozófiai-retorikai játéka teret nyit az Athenaeum-korszak romantikus kulcsfogalmainak humoros újraértelmezésére.

BBN-ESZ-251.06 Pintér Tibor: Kanonikus művek elemzése:

Mozart-mítoszok K, 26

Időpont: csütörtök 16:00-17.30 MUK. 39.

A szemináriumon feltérképezzük és bejárjuk a „Mozart-jelenség” zene-, esztétika-, és kultúrtörténeti elemeit. Témáink:

a populáris kultúra Mozart-képe: az istenfiúságtól a csokoládéig;

Milos Forman Amadeusa mint a romantizált populáris Mozart-kép esszenciája;

Mozart képzőművészeti ábrázolásai mint a változó Mozart-képek lenyomatai;

a Mozart-család levelezésének értelmezési lehetőségei;

a csodagyerek Mozart mint esztétikai szimbólum;
változó Mozart-képek a 19-20. században: az életrajz mint hagiográfia és mint filológia;
élet és mű feszültsége: a műalkotás mint a zsenialitás kiáradása vs. a műalkotás mint a mesterség terméke;

Mozart alakja és a romantikus zenei paradigma megszületése.

BBN-ESZ-251.07 Bacsó Béla: Kanonikus művek elemzése:

Hegel: Művészetfilozófia K, 26

Időpont: kedd 12:30-14:00 MUK 40.

Hegel több fennmaradt esztétikai előadása közül a nemrég megjelent 1823-as előadással kívánok foglalkozni a félév során. Heidegger egykor azt állította, hogy *“metafizikai alapokon végiggondolt, s ezért a Nyugat legátfogóbb művészetéről szóló elmélkedése”* Hegel Esztétikai előadása. Az elemzés azt a lényeges kérdést is maga elé tűzi, hogy Hegel diagnózisa az un. *“művészet vége”* – amely ebben a szövegben elő sem fordul – miként tehető értelmessé, mennyire csak a rendszerből következik, vagy éppen Hegel helyes felismerése a modernitás művészetét illetően. Az elemzés más műveihez (*a korai rendszerkezdemény, A szellem fenomenológiája, A szellem filozófiája Enciklopédia III.*), valamint mérvadó értelmezésekhez is kapcsolódik (Heidegger Hegel előadásai, H. Kuhn – *Die Vollendung der klassischen deutschen Ästhetik durch Hegel* Berlin 1931., P. Szondi – *Hegels Lehre von der Dichtung* in. u.ö. - *Poetik und Geschichtsphilosophie I.* Suhrkamp 1974., K.-H. Volkman-Schluck – *Hegel.* Königshausen Verlag 1998., stb.)

Vizsgára olvasandó:

Hegel – *Előadások a művészet filozófiájáról* ford. Zoltai Dénes Atlantisz 2004.

Márkus György – Hegel és a művészet vége in. u.ö. *Kultúra, tudomány, társadalom* Atlantisz 2017. 521-549.o.

Weiss János – Az igazi hegeli esztétika nyomában in. u.ö. *Kant után szabadon* Áron kiadó 2007. 227. skk. o.

BBN-ESZ-261.15 Bartha Judit Marianna: Gótika G, 26

Időpont: szerda 10.45-12.15 MUK 40.

A szemináriumon a 19. századi angolszász és német rémtörténetek (Gothic novel ill. Schauerroman) eszméletörténeti hátterét, műfaji sokszínűségét, narratív kliséit vizsgáljuk különböző romantikus szerzők (pl. E. T. A. Hoffmann, Mary Shelly, Jane Austen, Edgar Allen Poe, Robert Louis Stevenson, Bram Stoker stb.) mostanra klasszikussá vált elbeszéléseinek elemzésével.

**BBN-ESZ-261.16 Nagy Edina: Műelemzés:
Mitől kortárs a kortárs (kiállítás)? Intézményi lehetőségek, stratégiák,
intézménykritika G, 26
Időpont: szerda 9:00-10:30 MUK -132.**

A művészet intézményeinek szerepe legkésőbb a huszadik század második felére megkérdőjelezhetetlenné vált. A régi szereplők mellett újak, biennálék, alulról induló kezdeményezések, OFF-helyszínek tűntek fel, melyek megkérdőjelezték az intézményi működést, néhány esetben pedig működőképes alternatívákat mutattak fel a berögzült mechanizmusokkal szemben.

A szeminárium kapcsolódik a félévben meghirdetett Wunderkammer, szalon és ami utána van című, a klasszikus kiállítási display történetét tárgyaló előadáshoz. Annak témáihoz kapcsolódva tárgyal különböző esettanulmányokat, intézményeket és azok stratégiáit, melyek részben a közönség igényeit tartják szem előtt, másrészt viszont a jelenkori gazdasági és kultúrpolitikai körülményekhez igazodva sajátos túlélési stratégiaként is értelmezhetők.

Irodalom:

Lázár Eszter, Kékesi Zoltán, Szoboszlai János, Varga Tünde (szerk.): A gyakorlattól a diskurzusig. Kortárs művészetelméleti szöveggyűjtemény, MKE KET, 2012

<http://www.mke.hu/adat/szoveggyujtemeny.pdf>

Frazon Zsófia: Múzeum és kiállítás. Az újrarajzolás terei. Gondolat, Budapest, 2011

Barbara Steiner, Charles Esche (Hg.): Mögliche Museen, Verlag Walter König, Köln, 2010

Claire Bishop: Radical Museology. Koenig Books, London, 2013

Elena Filipovic, Marieke van Hal, Maria Hlavajova (ed.): The Biennial Reader, Hatje Cantz, 2010

Székely Katalin: Helyszíni szemle. Intézménykritika intézményekkel és intézmények nélkül. In: Turai Hedvig, Székely Katalin (szerk.): Helyszíni szemle. Fejezetek a múzeum életéből. Ludwig Múzeum, Budapest, 2012. 162.-262.o.

Frazon Zsófia, Gadó Flóra, Szakács Eszter és mások: Nyitott múzeum. Részvétel, együttműködés, társadalmi múzeum. Néprajzi Múzeum, Budapest, 2018.

**BBN-ESZ-261:23 Bartha Judit Marianna: Szakszövegírás G, 26
Időpont: kedd 10.45-12.15 MUK 42.**

A kurzus bevezetést nyújt a tudományos munkák írásába az anyaggyűjtéstől a munkaterv és a szerkezeti vázlat elkészítésén át a végső szöveg kialakításáig. A félév során áttekintjük a különböző tudományos műfajokat különös tekintettel a témaválasztás, a terjedelem, a tagolás és a strukturálás, az érvelés, a stílus, a hivatkozások és az irodalomjegyzékek szabályaira.

A teljesítés feltétele az órai részvétel mellett a megadott határidőkre elkészített anyagok leadása, amelyek a következők: az egyénileg választott témákhoz szerkezeti vázlat, bibliográfia, rezümével ellátott hat-nyolc oldalas dolgozat elkészítése, valamint egy másik dolgozathoz egyoldalas recenzió megírása.

BBN-ESZ-261.17 Pintér Tibor: Műelemzés:

Hanslick: A zenei szép – szövegolvasás G, 2ó

Időpont: kedd 10:45-12:15 MUK -132.

Eduard Hanslick 1854-ben megjelent rövid könyve a zenéről valaha írt legjelentősebb klasszikus művek egyike. Többek között e talán túlzónak tetsző állítást vitatjuk meg a félév során a szöveg *close reading* jellegű értelmezésével. Alapvető kérdéseink Hanslick kérdései lesznek: A zene legfőbb célja az érzések kifejezése? Ábrázoló művészet-e a zene? Milyen viszonyban áll a zene a természettel? Hogyan ragadható meg a zenei forma? Milyen viszonyban áll egymással a zenei forma és a zenei tartalom?

BBN-ESZ-271:19 Pintér Tibor: Ágazati esztétikák:

Zeneesztétika K, 2ó

Időpont: csütörtök 14:15-15:45 MUK 39.

A félév során a klasszikus hermeneutikai modellt követve körbejárjuk a zene befogadásesztétikai, alkotásesztétikai, műesztétikai és előadóművészet-esztétikai alapproblémáit. Az előadásokon központi kérdések: a zenehallgatási szokások, a zenei alkotásfolyamat esztétikai megközelítései, a műértelmezés változó irányai és az előadóművészet meghatározó tendenciái.

BBN-ESZ-271.10 Darida Veronika: Ágazati esztétikák:

Kortárs világszínházi problémák K, 2ó

Időpont: hétfő 16:00-17:30 MUK 39.

A kurzus célja a hallgatók megismertetése a mai világszínház legfontosabb irányzataival és jelenségeivel, valamint kiemelkedő rendezőegyéniségek és társulatok munkásságával.

Az őszi kurzus fő tárgya a Societas Raffaello Sanzio (rendező: Romeo Castellucci) *Tragedia Endogonia* című előadássorozata, mely a tragédia újraértelmezésére és feltámasztására tesz kísérletet. A komplex ösztümvészeti alkotás 11 epizódjának megtekintése mellett, a kurzus hallgatói egyrészt átfogó panorámát kaphatnak a kortárs világszínházi tendenciákról, másrészt az előadáselemzés gyakorlatával is megismerkedhetnek.

Szakirodalom:

John Russell BROWN : *Képes színháztörténet*, ford. IMRE Zoltán, Budapest, Magyar könyvklub, 2000.

Erika FISCHER-LICHTE : *A dráma története*, ford. KISS Gabriella, Pécs, Jelenkor, 2001.

KÉKESI KUN Árpád : *A rendezés színháza*, Budapest, Osiris, 2007.

Peter SIMHANDL : *Színháztörténet*, ford. SZÁNTÓ Judit, Budapest, Helikon, 1998.

Hans-Thies LEHMANN : *Posztdramatikus színház*, Budapest, Balassi Kiadó, 2009.

Erika FISCHER-LICHTE : *A performativitás esztétikája*, Budapest, Balassi Kiadó, 2009.

Kortárs táncelméletek. Performance I., szerk. CZIRJÁK Ádám, Budapest, Kijárat, 2013.

SZŐKE Annamária (szerk.): *A performance-művészet*. Bp., 2001., Artpool – Balassi – Tartóshullám.

JÁKFALVI Magdolna (szerk.): *Színházi antológia*. XX. század. Bp., 2000., Balassi.
Kortárs táncelméletek : szerk., CZIRJÁK Ádám, Budapest, Kijárat, 2013, 382. o. ISBN 978-615-5160-21-9

André LEPECKI : *A tánc kifulladás: a performansz és a mozgás politikája*, Budapest, Kijárat, 2015, 282. o., ISBN 978564312567-2

MESTYÁN Ádám – HORVÁTH Eszter (szerk.): *Látvány/színház*. Performativitás, műfaj, test. Bp., 2006., L'Harmattan.

MÜLLER Péter, P.: *Test és teatralitás*. Bp., 2009, Balassi.

Richard SCHECHNER : *Performance Theory*, London, New York, Routledge, 2003, 407.o.,

RoseLee GOLDBERG, *Performance Art: from futurism to the present*, London és New York, Thames & Hudson, 2011. ISBN 0500203393

Marvin CARLSON : *Performance: A Critical Introduction*, London és New York, Routledge, 1996. ISBN 0415137020

**BBN-ESZ-271 Pálfalusi Zsolt: Ágazati esztétikák:
Mentálisan beteg művészek – alkotáselemzések Goya-tól napjainkig**

K, 26

Időpont: csütörtök 17:45-19:15 MUK 40.

A kurzus célja annak az ambivalenciának a bemutatása, mely mindmáig kíséri a normalitástól extrém módon eltérő alkotások interpretációját, melynek beágyazottsága annak a paradigmának a függvénye, mikortól tekint egy kor valakit mentálisan betegnek. Így aztán egyszerre kell a mentális betegségek diagnózisának fejlődésére tekintenünk, és ugyanakkor bejárunk azt a kört, mely a művészettudattal nem rendelkező betegek alkotásainál köt ki, például autisták „műveinél”, melyeknek éppen azért van kereskedelmi értéke, mert az alkotó betegként van számon tartva.

Kurzus teljesítésének feltétele félév végi ZH az előadások során elemzésre kerülő alkotók és alkotások alapján. Az előadások látogatása így melegen ajánlott!

BBN-ESZ-281.12 Bacsó Béla: Határtudomány:

Képelmélet K, 26

Időpont: csütörtök 10:45-12:15 MUK 39.

Boehm a *kép logikájáról* beszél, Bredekamp *kép-aktusról*, azaz mintha a képi és nyelvelméleti értelmezések közelítéséről lenne szó. Ez olyan szempont a mai művészetelméletben, ami nem riad vissza attól, hogy kép és szó, kép és nyelvi kifejezettség, akár *szimbolikus* (Warburg, Panofsky), akár *intencionális* megvalósulásával (Baxandall) számot vessen. Bredekamp új könyve adja a kiindulást, amelyben a *séma*-karakterről, *szubsztitúcióról* és végül *intrinzikus* hatóerőről beszél a képi formálás során. Nem előzmények nélküli ez, hiszen részben *a nyelv védelmében* is szót emel azzal, hogy Austin és részben Searle *nyelvaktus* (Speech Act) elmélete felől keres támogatást. Megismerkedünk Belting alapvető kép-elméleti könyvével, amely a *Faces* címet viseli.

Ezen az előadássorozaton olyan problémákkal kívánok foglalkozni, amelyek a képi ábrázolás, a reprezentáció kérdésköréhez kapcsolódnak és ettől elválaszthatatlanul a

kép-értés hermeneutikai-művészettörténeti hagyományára is visszatekintünk (Wölfflin *képek magyarázata*, vagy Bächtmann *hermeneutikai elmélete*)

Olvasandó:

H. Belting – *A hiteles kép* ford. Hidas Z. Atlantisz 2009.

H. Belting – *Faces.* ford. Horváth K. Atlantisz 2018.

G. Boehm – Látás in. *Vulgo* 2000. Február II.évf. 1-2. Szám

H.-G. Gadamer – A kép és a szó művészete in. *Kép – fenomen – valóság* szerk. Bacsó B. Kijárat kiadó 1997.

O. Bächtmann – Bevezetés a művészettörténeti hermeneutikába ford. Rényi, Bacsó Corvina 1990.

(vizsgabeszámoló ezeknek, a műveknek az ismeretét igényli)

BBN-ESZ-281.13 Seregi Tamás-Pintér Tibor: Határtudomány:

Mimézis: Művészet és utánczás K, 26

Időpont: csütörtök 17:45-19:15 MUK 42.

A művészetfilozófia, a művészetelmélet és az esztétika egyik kulcsfontosságú fogalma a mimézis. A félév során történeti kontextusba helyezzük a művészi utánczás fogalmát: az antik felfogásoktól a modernitás végéig áttekintjük és rendszerezük azokat az elméleteket, amelyek pro vagy kontra a művészi teremtés és a műalkotás mimetikus kérdéseit taglalják. Alapkérdésünk a félév folyamán az lesz, hogy miért válhatott az utánczás a művészetet meghatározó problémakörre, és miért volt kétezer éven át megkerülhetetlen kérdése a művészetelméleti gondolkodásnak.

BBN-ESZ-281.04 Nagy Edina: Határtudomány:

Wunderkammer, szalon, múzeum és ami utána van – A kiállítási display története

K, 26

Időpont: szerda 10:45-12.15 MUK 42.

Ma egyáltalán nem lepődünk meg, ha egy pincét, padlást, loftot, magánlakást, valamikori gyártelepet, ravatalozót vagy hasonlót jelölnek meg egy kiállítás helyszínéül. Sőt, a látogatók egyre inkább elvárják, hogy a kiállítás ne hagyományos múzeumi környezetben jelenjen meg, hanem annál sokkal „attraktívabb” kontextusba helyeződjön. De mi vezetett idáig? Mikor lépte át a kortárs művészet intézményi környezete azokat a határokat, amelyek a mai heterogén kiállítási térképet eredményezik?

Az előadás elsősorban az előzményekkel, a Wunderkammerrel, az akadémiával, szalonnal, művészi önérdékvényesítéssel foglalkozik, hogy aztán a klasszikus múzeumok felépítését, majd az ezeknek egyre inkább konkurenciát jelentő white cube jelenséget vizsgálja. Szó lesz még az időközben fokozatosan intézményesülni látszó magángyűjteményekről és a kortárs művészet bemutatását egyre inkább domináló biennálékról is.

Irodalom:

Jeffrey Abt: A nyilvános múzeum előtörténete. in: szerk. Kékesi-Lázár-Szoboszlai-Varga:

A gyakorlattól a diszkurzusig, Kortárs művészetelméleti szöveggyűjtemény, KET, 2012,

<http://www.mke.hu/adat/szoveggyujtemeny.pdf>, pp. 4-23.

Tony Bennett: A kiállítási komplexum. in: szerk. Kékesi-Lázár-Szoboszlai-Varga szerk. A gyakorlattól a diszkurzusig, Kortárs művészetelméleti szöveggyűjtemény, KET, 2012,

<http://www.mke.hu/adat/szoveggyujtemeny.pdf> pp. 24-50

Gombrich, Ernst H.: A múzeum múltja, jelene és jövője. in: Café Babel, 1994/4 33-50.

György Péter: Múzeum, archívum, könyvtár – a hálózati kultúra kihívása, in: Az eltörölt hely – a múzeum, Magvető, Budapest, 2003.

Horst Bredekamp: A Kunstammer mint játéktér, Café Babel, 1994/4

Frazon Zsófia: Kunstammer – a saját univerzum. In: uő: Múzeum és kiállítás. Az újrarajzolás terei.

Gondolat Kiadó, Budapest, 2011. 203-210. o.

Ébli Gábor: Avantgárd, modern és kortárs, in: Az antropologizált múzeum, Budapest, Typotex

Kiadó, 2005. pp. 140-155, http://laokoon.c3.hu/dok/ebli_avantgard.pdf

Erőss Nikolett: A fehér kocka In: A kurátori gyakorlat és diszkurzus szótára

<http://tranzit.org/curatorialdictionary/index.php/szotar/feher-kocka/>

BBN-ESZ-281.XX Pálfalusi Zsolt: Határtudomány:**A művészet klasszikus pszichológiai megközelítései (Freud, Jung, Kris, Gombrich) K, 26**

Időpont: szerda 14:15-15:45 MUK 251.

A kurzus során arra a kérdésre keressük a választ, az avantgárd klasszikus korszakában milyen pszichológia interpretációi születtek a művészetnek, melynek állandóan meg kellett küzdenie a zseniesztétika azon feltevésével, mely szerint a művészt nem pusztán mesterségbeli tudása teszi művésszé. E probléma körbejárására használunk föl olyan klasszikus interpretációkat, melyek körüli vita a mai napig nem ért véget.

Kurzus teljesítésének feltétele félév végi ZH egy előre megadott olvasmánylista és annak órai elemzése alapján.

BBN-ESZ-401.03 Papp Zoltán-Bartha Judit Marianna: Embergép K,

26

Időpont: kedd 14:15-15:45 MUK 34.

A kurzus első felében az ember, a gép és az elgépiesedés témáját járjuk körül filozófiai és esztétikai szempontból, arra a kérdésre keresve a választ, hogy a különböző kulturális kontextusokban hogyan tematizálták az ember gépiességét és/vagy gépi reprodukálhatóságát. A második felében az embergépek néhány ismertebb típusát (szörnyek, homunculusok, gólemek, automaták, kiberek) tárgyaljuk. A vizsgálat során az adott típusok jellegzetességeit először tágabb elméleti keretbe helyezzük, majd szépirodalmi, képzőművészeti, filmes alkotások segítségével konkretizáljuk.

A teljesítés feltétele: írásbeli vizsga.

BBN-ESZ-402.29 Sajó Sándor: Introduction to Continental

Philosophy: Phenomenology G, 26

Időpont: szerda 16:00-17:30 MUK 42.

The course offers an introduction to contemporary continental philosophy, focusing on the phenomenological tradition. Phenomenology started in Germany, at the beginning of 20th century, and was continued in France where it still flourishes. Accordingly, we are going to start with Husserl, Heidegger and Scheler, and then read some texts from Lévinas, Sartre, Merleau-Ponty, Marion, Richir and some others. This is going to be a mixed course, including lectures and discussions as well. The central themes are basic philosophical issues such as the possible foundations of knowledge, the problem of language and representation, the problem of subjectivity, intersubjectivity and objectivity.

BBN-ESZ-402.30 Horváth Ágnes:

Olvasáskultúra/Idegennyelvű szakszövegolvasás:

Miskin herceg és Holbein Halott Krisztusa

G, 26

Időpont: hétfő 14:15-15:45 MUK 42.

A kurzus témája Dosztojevszkij Félkegyelmű c. regényének a regényben hangsúlyos szerepet játszó képek, így Nasztaszja Filippovna fényképe és már létező, vagy megfestendő festmények jelentésterének kibontása a szövegkörnyezet segítségével. Azt látni ugyanis, hogy a szerző a fontosabb szereplőkhöz képi vagy irodalmi művet rendel, s éppen e művek vetnek meghatározott fénypásztát vetnek az adott szereplőkre. A kurzus célja: egyrészt megérteni Miskin Krisztus-transzparens, mégis elbukó alakját, valamint az őt körülvevő férfi- és nőalakok lényegét. Mindezt a képekre támaszkodva.

BBN-ESZ-402 Hadi Barbara: A kép történetisége G, 26

Időpont: péntek 9:00-11:30 MUK -132.

A szeminárium során kép és történetiség összetett viszonyrendszerét érintő problémákat fogalmazunk meg, illetve járunk körül. Irányadó kép-elméleti, vagy kép-elméleti szempontokat is magában foglaló megközelítésekkel párhuzamosan meghatározó művészetfilozófiai, művészettörténeti, illetve korai „művészet”- és kultúraszociológiai tárgyú írásokat értelmezünk, elsősorban a 20. század első felére összpontosítva. A tárgyalásra kerülő szövegeket ebben a kontextusban kevésbé az egyébként egymással folytatott, kiterjedő és direkt párbeszéd alapján tárgyaljuk együtt, sokkal inkább az értelmezéseik során megfogalmazódó kép-elméleti és kritikai támpontok szerint.

A kurzus bevezetést kíván nyújtani annak a problémának a megértéséhez, hogy miként válhat a *kép-képiség* relevánssá a történetiség megértése, esetleg „vizsgálata” kapcsán. E kérdéskört – „*hogyan képes a múlt egy a jelenben adott képen túlélni/láthatóvá válni*” – különféle, a képet-képiséget problematizáló megközelítések előfeltevéseiből kiindulva járjuk körül (kép-antropológiai, esztétikai, fenomenológiai, médium-specifikus, pszichoanalitikus aspektusokat szem előtt tartó „*képtudományok*”), s vizsgáljuk meg azok válaszait, illetve válaszlehetőségeit. A

tárgyalás során kitérünk az egyes szövegek történeti és diszciplináris kontextusára is. A szeminárium ebben a tekintetben arra tesz kísérletet, hogy segítsen megérteni egyes olyan (történeti) konfliktusokat is, melyek a művészet történetiségére irányuló kérdés és a képre-képire irányuló reflexió együttes elgondolásából és jelenlétéből fakadhatnak.

A félév pontos felépítésének órákra lebontott tervezetét, illetve pontos, órákra lebontott kötelező és ajánlott irodalmát az első alkalommal kapják meg a hallgatók.

Az irodalom tekintetében többek között E. Panofsky, K. Mannheim, E. Gombrich, A. Warburg, H. Sedlmayr, Balázs B., M. Baxandall, írásaira lehet számítani egyfelől, H. Belting, G. Boehm, G. Böhme, P. Bourdieu, G. Didi-Huberman, M. Foucault, C. Ginzburg, Ph.-A. Michaud, B. Latour szövegeire másfelől.

A magyar nyelvű irodalom szűkössége okán előnyt jelent az angol és/vagy német nyelvű szövegek értő feldolgozásának képessége, de a kurzus teljesítése ezek alkalmazása nélkül is lehetséges.

A kurzus teljesítésének feltétele: 1. órai részvétel (max. 3 hiányzás) 2. egy zárthelyi dolgozat 2. órai referátum vagy szóbeli beszámoló a félév végén.

BBN-ESZ-402 Teller Katalin: Theorien der Populärkultur G, 26

Időpont: csütörtök 14:15-15:45 MUK 40.

Im Seminar werden westeuropäische und angelsächsische Theorien der Populärkultur aus der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts behandelt. Das Hauptaugenmerk liegt dabei auf der Frage, welche Bereiche der kulturellen Produktion in den jeweiligen Ansätzen als populär definiert werden und wie dies als eine Stigmatisierung oder, umgekehrt, als Zuschreibung von Innovationspotenzialen erfolgt.

Die Evaluierung erfolgt aufgrund der Aktivität im Seminar, eines Referats über ein selbstgewähltes Fallbeispiel und einer schriftlichen Seminararbeit. Das detaillierte Semesterprogramm, Hinweise auf die schriftliche Abschlussarbeit sowie die Scans der Pflichtlektüren werden auf einer seminarinternen Plattform zugänglich gemacht.

Pflichtlektüren:

Adorno, Theodor Wiesengrund: Ästhetische Theorie [Auszüge] (1970, mehrere Ausgaben)

Barthes, Roland: Mythen des Alltags [Auszüge] (1957, mehrere Ausgaben)

Bourdieu, Pierre: Sagten Sie „populär“? (1983). In: Gunter Gebauer/Christoph Wulf (Hg.): Praxis und Ästhetik. Neue Perspektiven im Denken Pierre Bourdieus. Frankfurt a.M. 1993, S. 72 – 92

Eco, Umberto: Apokalyptiker und Integrierte [Auswahl] (1964/1984, mehrere Ausgaben)

Fiske, John: Lesarten des Populären [Auszüge] (1989). Wien 2000.

Herlinghaus, Hermann: Populär/volsktümlich/Populärkultur. In: Karl-Heinz Barck (Hg.): Ästhetische Grundbegriffe. Bd 4. Stuttgart/Weimar 2002, S. 832-884

Hall, Stuart: Die zwei Paradigmen der Cultural Studies (1980). In: Karl H. Hörning/Rainer Winter (Hg.): Widerspenstige Kulturen. Cultural Studies als Herausforderung. Frankfurt a.M. 1999, S. 13-42

- Haraway, Donna: Ein Manifest für Cyborgs (1985/1995). In: Dies.: Die Neuerfindung der Natur. Primaten, Cyborgs und Frauen. Frankfurt a.M./New York 1995, S. 33-72
- Jameson, Fredric: Verdinglichung und Utopie in der Massenkultur (1979). In: Christa Bürger u.a. (Hg.): Zur Dichotomisierung von hoher und niederer Literatur. Frankfurt a.M. 1982, S. 108-141
- Marcuse, Herbert: Der eindimensionale Mensch. Studien zur Ideologie der fortgeschrittenen Industriegesellschaft [Auszüge] (1964, mehrere Ausgaben)

BBN-ESZ-402 Seregi Tamás: Médium, multimédia, intermédia a művészetben G, 26

Időpont: csütörtök 12:30-14:00 MUK -132.

A kurzuson a művészet médium-elméletével és annak sorsával foglalkozunk a modern és a kortárs művészet korszakában. Főbb témáink lesznek: a médium-elmélet és kritikái; az intermédia és az anti-művészet fogalma; a multimédia és a kevert médiumok problémája; a művészet poszt-médium állapota; a médium nélküiség problémája; a médium „újra-feltalálásának”kérdése; az új-média művészet; az apparátus-elmélet; az összművészet fogalmának kortárs változatai; a művészeti ágak kiterjesztésének programjai stb.